

ТЕХНОЛОГІЯ ІГРОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ УЧНІВ ГРИ В БАСКЕТБОЛ

Максимів Г.З.,

Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка

Анотація. У статті представлена технологічна схема ігрової підготовки під час навчання баскетболу учнів у загальноосвітній школі. Її складовими є: передумови; підготовчі ігри, навчальні ігри за спрощеними та ускладненими правилами. Ця схема придатна для розробки технологій не тільки для вивчення баскетболу, а також інших спортивних ігор.

Ключові слова: баскетбол, технологія, технологічна схема, учні.

Актуальність. Одним із найефективніших засобів фізичного виховання учнів є баскетбол. Завдяки великій різноманітності і доступності його вправ, всебічному впливу на організм і оздоровчій спрямованості, багато вчителів фізичної культури і школярів серед спортивних ігор надають перевагу вивченню саме навчального матеріалу з баскетболу [1]. Заняття баскетболом сприяють гармонійному розвитку учнів, комплексному і різнобічному впливу на організм, покращанню здоров'я (В.З. Бабушкін, 1991; В.М. Корягін, 1994; Р.С. Мозола, 1993; Л.Ю. Поплавський, 2004; Ю.І. Портних, 1986; Ю.М. Портнов, 2001; Є.Р. Яхонтов, 1987 та інші). Саме тому баскетбол використовується як засіб фізичного виховання школярів й відповідно рекомендується навчальною програмою з фізичної культури.

Процес навчання баскетболу (як і всіх спортивних ігор) є складнішим порівняно з навчанням інших видів фізичних вправ. Учням необхідно вивчати не будь-який окремий рух чи дію, а цілий комплекс мікроструктурних компонентів ігрової діяльності. Ігрові дії недостатньо лише вивчити, необхідно вміти раціонально використовувати їх в постійно змінних умовах гри [3].

Спостереження виявило, що значна частина учнів загальноосвітньої школи не засвоює матеріал з баскетболу, а більшість з них володіє матеріалом з баскетболу на низькому рівні, що пояснюється вчителями нераціональним плануванням вивчення навчального матеріалу з баскетболу в різних класах, та мізерною кількістю уроків відведених для цього, а також відсутністю сталих, чітких нормативних вимог, ретельне дотримання яких сприяють ефективному засвоєнню прийомів гри в баскетбол.

Для підвищення ефективності навчання прийомів баскетболу та гри в цілому, нами сформована макротехнологія концентрованого навчання гри в баскетбол, що містить мезо- (теоретичної, фізичної, технічної, тактичної та ігрової підготовки) та мікротехнології (навчання прийомів гри в баскетбол [2] та самостійної роботи з їх опанування). Сукупність

і визначена послідовність мікротехнологій формують мезотехнології, а сукупність мезотехнологій — макротехнологію. Розробляється і реалізовується технологія навчання на основі технологічних схем. Технологічна схема — це графічне зображення технології процесу, його окремих функціональних елементів і логічних зв'язків між ними.

Володіння учнями прийомами гри в баскетбол не означає, що вони вміють грати. Гра також вимагає швидкого, своєчасного виконання усіх вивчених елементів та прийомів, взаємодію з партнерами по команді, належного рівня розвитку фізичних якостей, вміння діяти в нестандартних ситуаціях та їх швидкій зміні. Саме тому значна увага під час вивчення спортивної гри загалом та баскетболу зокрема відводиться ігровій підготовці.

Зважаючи на усе викладене, ми поставили собі **за мету** розробити технологічну схему ігрової підготовки під час навчання учнів гри в баскетбол.

Мета досягалась через вирішення таких **завдань**:

1. Визначити складові технологічної схеми ігрової підготовки.
2. Виявити взаємозв'язки, в яких ці складові перебувають.
3. Графічно зобразити технологічну схему ігрової підготовки під час навчання гри в баскетбол.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, документальних матеріалів; моделювання.

Результати дослідження. Запропонована нами технологічна схема мезотехнології ігрової підготовки складається з чотирьох взаємопов'язаних підсистем (рис.1). Розглянемо детальніше їхню сутність, призначення і шляхи практичного втілення.

1. Основними передумовами ефективності ігрової підготовки ми визначили:

- Необхідний рівень розвитку сили, швидкості, витривалості, гнучкості та спритності, що дозволяє використовувати ігри та естафети з використанням прийомів гри в баскетбол.

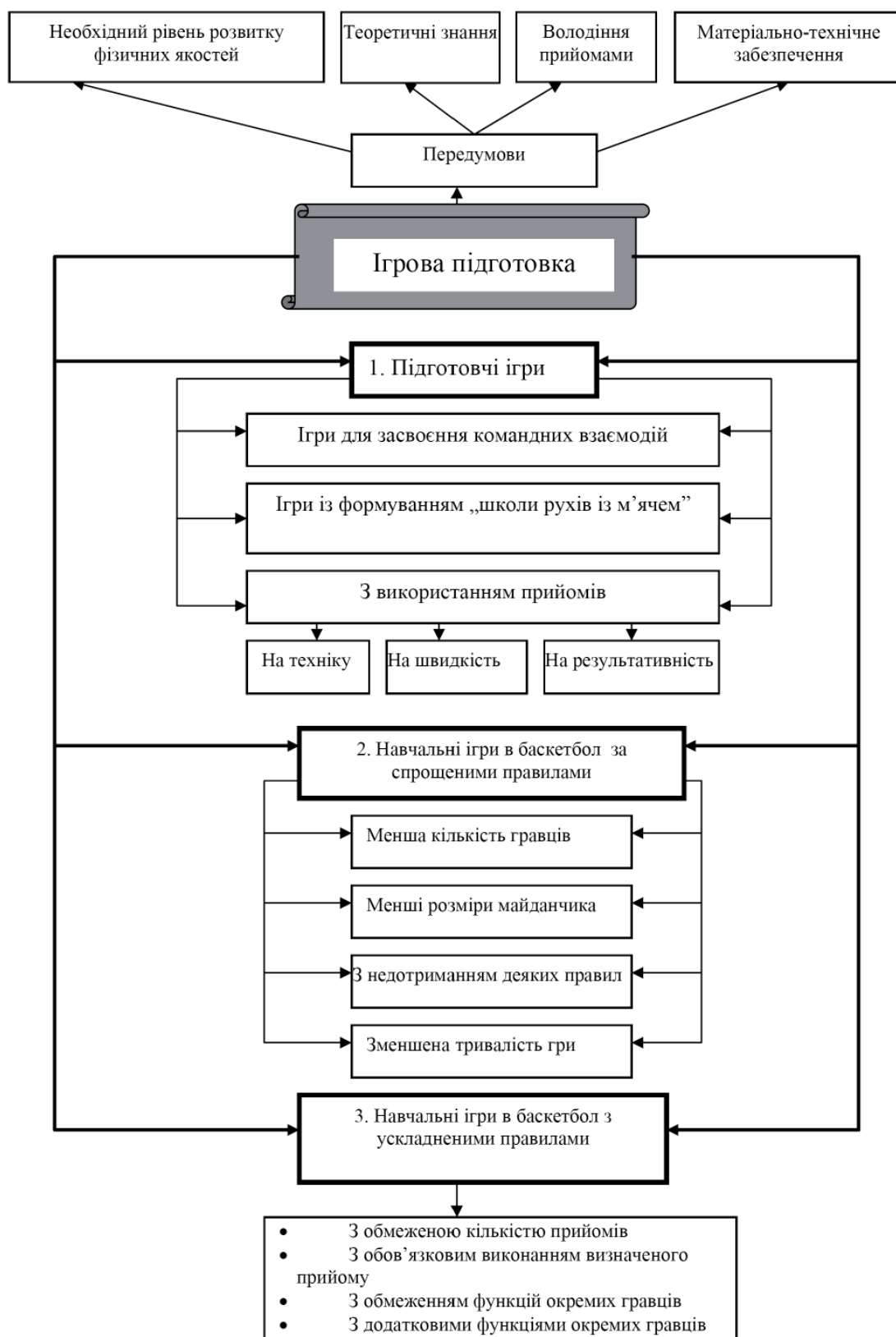


Рис. 1. Технологічна схема мезотехнології ігрової підготовки

- Теоретичні знання з правил ігор, техніки безпеки, техніки виконання прийомів, що використовуються у грі.
- Володіння учнями прийомами гри в баскетбол.
- Матеріально-технічне забезпечення вимагає завчасно подбати про виготовлення інвентарю учнями, батьками, вчителями.

2. Наступною підсистемою технологічної схеми ігрової підготовки є — підготовчі ігри. Ці ігри ми об'єднали в 3 групи. Першу групу складають ігри, що сприяють засвоєнню командних взаємодій, привчання дітей діяти у команді, підпорядковувати свої інтереси загальнокомандній меті.

Другу групу складають ігри, що «формують школу рухів з м'ячем». Сюди входять ігри, які передбачають котіння м'яча, передавання з рук у руки, ловіння після удару в землю. Метою цієї групи ігор є звикання дітей до дій з м'ячем.

Третя група — ігри з використанням прийомів. Це ігри де діти змагаються у техніці виконання прийомів, їх швидкості та результативності.

3. Навчальні ігри за спрощеними правилами передбачають полегшення ігрової діяльності шляхом зменшення кількості гравців, розмірів ігрового майданчика, тривалості гри та з недотриманням деяких правил гри.

4. Ігри із ускладненими правилами шляхом обмеження кількості прийомів, які можна використовувати під час ігор; обов'язковим виконанням визначених прийомів; обмеженням функцій або використанням додаткових функцій окремими гравцями.

Запропонована технологічна схема ігрової підготовки може бути основою розробки технології ігрової підготовки для інших видів спортивних ігор, а саме: волейболу, футболу, ручного м'яча. Вона придатна для дітей різного віку статі.

На основі цієї технологічної схеми нами була розроблена та експериментально перевірена мезотехнологія ігрової підготовки. Засвоєння учнями

базових прийомів гри в баскетбол, уміння ними грати в двосторонню гру в баскетбол засвідчили ефективність розробленої нами мезотехнології ігрової підготовки.

Висновки

1. Ігрову підготовку треба розглядати як систему, що реалізується за відповідною технологічною схемою. Її складовими є: передумови; підготовчі ігри, навчальні ігри за спрощеними та ускладненими правилами.

2. За запропонованою технологічною схемою може розгортатись навчальний процес з інших видів спортивних ігор. Схема придатна для дітей різного віку, статі.

3. Ефективність мезотехнології була підтверджена показниками успішності учнів з предмету фізична культура та вмінням ними грати в баскетбол.

Список літератури

1. Максимів Г. Результати опитування вчителів фізичної культури з питань навчання і викладання баскетболу у загальноосвітній школі// Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць в галузі фізичної культури та спорту. Вип. 9: У 4-х т. Львів: НФВ «Українські технології», 2005. — Т. 4. — С. 205—209.
2. Максимів Г. Технологія навчання прийомів гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи// Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць в галузі фізичної культури та спорту. Вип. 10: У 4-х т. Львів: НФВ «Українські технології», 2006. — Т. 1. — С.150—155.
3. *Спортивные игры и методика преподавания: Учебник для пед. факультетов институтов физической культуры /Под ред. Портных Ю.И. — изд. 2-е, перераб. и доп. — М.: Физкультура и спорт, 1986. — 320 с.*

Надійшла до редакції 20.07.2007

Максимів Г.З. Технология игровой подготовки во время обучения учеников игры в баскетбол

В статье представлена технологическая схема игровой подготовки во время обучения баскетболу учеников в общеобразовательной школе. Ее составляющими являются: предпосылки; подготовительные игры, учебные игры по упрощенным и усложненным правилам. Эта схема пригодна для разработки технологий не только для изучения баскетбола, а также других спортивных игр.

Ключевые слова: баскетбол, технология, технологическая схема, ученики.

Maksimiv G.Z. Technology of playing preparation during teaching of students of game in basket-ball

The technological chart of playing preparation during teaching of basket-ball of pupils at general school is represented in the article. Its consist of preconditions; preparatory games, train games by rule simplified and complicated. This chart suitable for development of technologies not only for the study of basket-ball but also for other sporting games.

Keywords: basket-ball, technology, technological chart, pupils.